

Nem vagyok már gyerek!

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetencia

8. évfolyam

Programcsomag: Felkészülés a felnőtt szerepekre

A modul szerzője: Simon Gabriella

címlapkép: szkb208_02_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	14-15 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Tudatosítani a kamaszokban, hogy fejlődésükkel, érésükkel szerepeik is megváltoznak az elsődleges szocializációs térben, a családban, illetve közvetlen környezetükben: az iskolában, kortárs-, baráti kapcsolataikban; hogy szerepeikkel együtt kapcsolataik is módosulnak, melyek változása belső és külső konfliktusokkal járhat
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás: szocializáció, önismeret, viselkedés; kapcsolatok: együttműködés, tolerancia, kommunikáció; konfliktus: érdekellentét, előítélet; erkölcs és jog: normák, lelkiismeret Tartalom: A kamasz családban és a közvetlen környezetben betöltött változó szerepeinek áttekintése; a változó belső tartalmak és a lehetséges szerepváltozatok vizsgálata; a kommunikáció és a magatartás összefüggésének áttekintése.
Megelőző tartalom	7. évfolyam: „Haverod vagy barátod?": ellenállás a kortárscsoport nyomásának; „Jó barátok”: szimpátia, antipátia, szolidaritás, kiállás; „Szabályok dzsungelében”: könnyen és nehezen betartható szabályok; 8. évfolyam: „Generációk párbeszéde”: az együttélés problémái
Ajánlott továbbhaladási irány	8. évfolyam: „Hogyan mondjam el?": hatékony kommunikáció; 9. évfolyam: „Bejössz nekem...”: kommunikációs technikák, érzelmek; „Hoztam neked piros rózsát: toleranciára nevelés; „Már megint ő?": kapcsolati konfliktusok; „És akkor egymásnak estünk...”: konfliktuskezelési technikák; 10. évfolyam: „Ki nevet a végén?": hatékony kommunikáció kamaszkorban; „Büszkeség és balítélet”: mediáció, hatékony konfliktuskezelés
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: önállóság, autonómia, identitás Énhatékonyság-érzés: pozitív önértékelés, belső kontroll Társas kompetenciák: vitakészség, konfliktuskezelés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom, Ember a társadalomban, Művészetek Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom, vizuális kultúra Modulokhoz: a 7., 8., 9. és 10. évfolyam társas kapcsolatokkal, érzelmekkel, konfliktuskezeléssel kapcsolatos moduljai
Támogató rendszer	Janikovszky Éva: <i>Kire ütött ez a gyerek?</i> Móra. Budapest, 1977 Dr. Bagdy Emőke: <i>Családi szocializáció és személyiségzavarok.</i> Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 2002

	Susan Forward: <i>Mérgező szülők</i> . Háttér. Budapest, 2000 Kulcsár Éva: <i>A serdülőkori fejlődés pszichológiai jellemzői</i> . ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Tanárképzési és -továbbképzési Központ. Budapest, 2005
--	--

Módszertani ajánlás

Időfelhasználás tagjai

A 135 perces modul megvalósítása egy alkalommal, megszakítás nélkül történjen. Munka közben természetesen tartsunk szünetet, de úgy, hogy ne törje meg a folyamatot.

Tér-, teremelrendezés

A tanulók körben is le tudjanak ülni; a négy csoport számára négy sarok szükséges, asztallal.

Eszközök

A Janikovszky-idézetet, ha szükséges, nyomtatásban mindenki kezébe adhatjuk. Szükség lehet családi fotókra: előre meg kell beszélni, hogy a foglalkozásra lehetőség szerint mindenki hozzon magával néhányat; a képen minél több családtag szerepeljen. Kötelezővé azonban ne tegyük! Íróeszközök, papír, kislabda (rongylabda).

Csoportok

Legfeljebb 4-6 fős csoportok kialakítására lesz szükség, ehhez a tanulók segítséget, egyértelmű utasításokat kapnak.

A tartalommal összefüggő differenciálási javaslat

A modul megvalósításához nem szükséges differenciálás, csak abban az esetben – akkor viszont nagy tapintattal –, ha a csoportban olyan tanuló van, aki életeseményeit tekintve nagyobb krízist él át. Mindezt például a családi fotók kapcsán érdemes előre végiggondolni és empátiával kezelni.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok

Világos, érthető, egyértelmű utasításokra van szükség. A modul feldolgozásánál páros, csoport- és kooperatív munkaformákat alkalmazunk. A csoportalakítás többnyire önkéntes, de aránytalanul nagy-, illetve kiscsoportok véletlenszerű alakulásánál – ha az a közös munkát érdemben befolyásolná – tapintatos beavatkozás megengedhető.

Speciális javaslatok a fejlesztendő kompetenciával kapcsolatban

Fontos tudnunk, hogy mennyire számíthatunk a tanulók együttműködésére és egymás iránti tapintatára. A foglalkozás közben az elfogadó légkör, nyílt kommunikáció megteremtése alapvető fontosságú. A beszélgetés a családról, az identitáskeresés témája, a szembesülés azzal, hogyan látnak mások, a szülőkről való leválás büntudatmentes elősegítése bizalmi légkör megteremtését teszi szükségessé.

Értékelési ajánlás

Az értékelést kevésbé a tanár, mint inkább a társ és a tanuló önmaga végezze. A modul személyes kérdéseket tárgyal, a felnőtt inkább vezető, mint értékelő személy legyen, ügyeljen a személyeskedés elkerülésére, az érzékeny pontokra. Feladatonként, tartalmi egységenként, illetve a modul végén összegzésszerűen értékeljünk beszélgetéssel, reflexiókkal, alkalmanként 5, a modul végül 15 percben. Senkit se sürgessünk. A modul fontos személyes élményeket, viszonyulásokat tárgyal, melyek éppen ebben az időszakban gyökeres változásokon mennek át, akár még krízist is okozva a fiataloknak. Ha fontos, hagyjuk beszélgetni a tanulókat, de ügyeljünk arra, hogy lehetőség szerint ne szaladjanak előre olyan témákhoz, amelyekkel később „szakavatottan” foglalkozik a modul.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – A visszajelzés szempontjai

P2 – Tématablák

P3 – „Az én családom”

P4 – „Ilyennek látnak engem”

P5 – „Az én történetem

P6 – „Nem vagyok már gyerek! Felnőtt ember vagyok?”

Tanulói segédletek

D1 – Szépirodalmi idézet (Egy példányban készül.)

D2 – Témakártyák 1. (Egy – egy példányban készülnek.)

D3 – Képek (Egy – egy példányban készülnek.)

D4 – Témakártyák 2. (Egy – egy példányban készülnek.)